Nordea

Eduskunnan talousvaliokunnalle

25.3.2022 Päivämäärä

1 Sivu

U-jatkokirjelmä Basel III-standardien täytäntöönpanoon liittyen (U 72/2021 vp) – Nordean asiantuntijalausunto

Nordea kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston U-jatkokirjelmästä Basel III-standardien täytäntöönpanosta.

Edellisessä U-kirjelmässä oli aliarvioitu vaikutuksia suomalaiseen pankkisektoriin ja luotonantoon, ja valtioneuvoston kannassa korostui häiriönsietokyky talouskasvun kustannuksella. Taloudelliset vaikutukset oli huomioitu puutteellisesti, mikä oli ongelmallista erityisesti pankkien havaitsemien, matalariskiseen luotonantoon Pohjoismaissa kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Toisaalta riskiperustaisuuden vähentyminen hämärtää myös häiriönsietokyvyn arviointia: vakavaraisuusvaatimukset kasvaisivat erityisesti suurilla ja vakavaraisilla pohjoismaisilla pankeilla, kun taas vakavaraisuusvaatimukset jopa kevenisivät riskipitoisemmilla pankeilla.

Nordean näkemys on, että valtioneuvoston kanta on osin parantunut suhteessa edelliseen U-kirjelmään. Kanta ei kuitenkaan käytännössä huomioi talouskasvun edellytyksiä riittävästi. Ainoa olennainen muutos suhteessa U-kirjelmän kantaan negatiivisten vaikutusten lieventämiseksi talouskasvulle on huomio siitä, että siirtymäaikojen pituutta tulisi edelleen arvioida, ja lisäksi niiden uudelleentarkastelu on tärkeää.

Siirtymäajat ovat esityksessä jo varsin pitkiä, eikä niiden pidentäminen ratkaise sitä epävarmuutta, joka on keskeisin ongelma. Koska useat rahoitusalan sopimukset ovat erittäin pitkiä, jopa kymmeniä vuosia, on rahoituksen ehdoissa jo välittömästi varauduttava kustannustasoon vaikuttaviin muutoksiin ottamalla lopullinen sääntely huomioon. Siksi pankit joutuvat huomioimaan asuntoluottojen ja luottoluokittelemattomien yritysten (erityisesti pk-yritysten) luottojen ehdoissa siirtymäaikojen jälkeisen ajan jo paljon etukäteen. Siirtymäajat eivät myöskään poista niitä rakenteellisia piirteitä, joiden vuoksi eurooppalaisia muutoksia Baselin ylikansalliseen sääntelykehikkoon tarvitaan. Näin ollen siirtymäaikojen pidentäminen tai mahdollinen myöhempi jatkaminen ei poista talouskasvua heikentäviä tekijöitä lainkaan samassa suhteessa kuin niiden tekeminen heti pysyviksi.

Asuntoluotoissa luottoehtojen heikkeneminen ja luottojen saatavuus heikentyisi erityisesti ensiasunnon ostajille, sillä heillä velkasuhde on lainanottohetkellä tyypillisesti suuri. Lisäksi asuntoluottojen riskipainohuojennuksen siirtymäajan toteuttaminen kansallisena optiona asettaa pankit mahdollisesti eriarvoiseen asemaan, ja Nordea toivookin pysyvää, yhtenäistä toteutusta molempien huojennusten osalta koko EU-alueelle.

Nordea toivoo Suomen kannan olevan selkeä asunto- ja pk-yritysluottoja koskevien siirtymäaikasäännösten muuttamisesta pysyviksi. EU:lla on mahdollisuus rahoitusmarkkinoiden

erityispiirteiden huomiointiin ylikansallista sääntelyä sovellettaessa, kuten on päätetty jo aiemminkin EU:ssa tehdä vastaavien sääntelypakettien yhteydessä.

Nordea ei voi yhtyä U-jatkokirjeessä esitettyyn toteamukseen siitä, että pankkien kyky rahoittaa vihreää siirtymää ei ole uhattuna Basel III -uudistusten vuoksi. Vakavaraisuuslaskennan riskiperustaisuuden heikentyminen johtaa siihen, että ilmastoriskin lisääminen luottoriskimalleihin ei mahdollista erilaista pääomakohtelua korkean ja matalan ilmastoriskin kohteille. Tämä vähentää pankkien taloudellisia kannusteita pienentää lainasalkun ilmastoriskiä.

Nordea kiinnittää myös huomiota siihen, että valtioneuvoston kantaan nostettu valtioriskien kohtelu vakavaraisuuslaskennassa ei sisälly nyt käsiteltävään ehdotukseen. Tavoite on sinänsä kannatettava, mutta olisi tärkeää, että Suomella olisi myös nykyistä selkeämmät neuvottelutavoitteet nyt käsittelyssä olevaan pakettiin ja sen keskeisiin asiakohtiin.

Haluamme lisäksi tuoda esiin seuraavat muutosehdotuksemme EU-neuvotteluissa huomioitavaksi.

Tasapuoliset kilpailuedellytykset kansainvälisen kaupan rahoittamisessa tulisi säilyttää. Komission esitys nostaisi kaupallisten takausten CCF-kerrointa 20 %:sta 50 %:iin ja käytännössä estäisi sisäisiä malleja käyttävien pankkien mahdollisuuden olla mukana tässä liiketoiminnassa vakuutusyhtiöiden ja muiden pankkien kanssa. Tämä vähentäisi kilpailua toimialalla ilman olennaista hyötyä taloudelle tai rahoitusvakaudelle. Nordea esittää ehdotusta poistettavaksi.

Lisäksi komission esitys on epäjohdonmukainen markkinariskin (DRC) pääomavaatimusten laskemisessa sisäisten mallien ja standardimallin välillä. Sisäisille malleille asetettavalla 0,03 %:n maksukyvyttömyyden todennäköisyyden alarajalla olisi huomattava vaikutus matalan riskin velkakirjojen (kuten EU-valtioiden velkakirjat ja katetut joukkovelkakirjat) pääomavaatimuksiin. Tämä vaikeuttaisi etenkin asuntoluottojen jälleenrahoitusta katettujen joukkolainojen avulla pohjoismaissa, millä voi olla kielteisiä vaikutuksia asuntolainojen tarjontaan. Esitys johtaa tilanteeseen, jossa riskipitoisempia EU-valtioiden velkakirjoja voi pankin taseessa käsitellä riskittöminä, kun taas markkinariskilaskennassa vähäriskisten pohjoismaisten valtionvelkakirjojen mahdollinen maksukyvyttömyys tulee huomioida, mikä ei heijasta todellisia riskejä. Nordea esittää lisäksi, että katetut joukkovelkakirjat erotettaisiin omaksi riskiluokakseen, jotta niiden riskien erityispiirteet olisi mahdollista ottaa paremmin huomioon.

Kunnioittavasti,

Nordea Bank Oyj

Jukka Vesala

Johtaja
Group Credit Risk Control & Model Validation

Sakari Wuolijoki

Lakiasiainjohtaja
Group Legal Finland